

De „buiten-
eld. Vervol-
en materiaal
icht geko-
esische ket-
ó toegaan:
lucht (heb-
igd met de
orden", zie
dsche ker-
aanbeveling
krijgen bij
heid (dat is
eling schrij-
ende ijeren
ling is aan-
en wel zoo
e kiezen en
beroepen
lve; die de
n bod?
t meer dan
nogen praes-
fwijzen. Bo-
e der meer-

is dus in de
anties biedt
n zullen op
maluierd is
uidelijk, dat
zullen
n dende,
r k. Aan de
and met die
zij uitgezon-

dt naar deze
dwenen. Een
arta, drong
ederland, —

welkom is,
rmalige zen-
land) maar
de voeten
noemen dit
ionale rege-

okjakarta en
naar de ne-
a laten best
de bijdragen-

dienstdoende
sterk veran-

rbos c.s. ge-
vlucht" in 't
ische kerken

zoo maar de
ineens.
lutie.

K. S.

ijmaking?

e jaren lang
terk in hand-
te afspraken
hebben met
zen keer niet
e Beding, het
eding, plech-

at we de be-
ettige verga-
n, zullen uit-
t het domme
en daarom

n elkaar
zullen uitvoe-
n met Schrift
al zullen wij,
esluiten niet
urbij voor el-

kander plaats, want afspraak is afspraak.

Op dit Beding kwamen de vrije kerken tezamen, en zonden ze, in goed vertrouwen, van alle kanten afgevaardigden naar kerkelijke vergaderingen van meerdere kerken.

We zullen niet klagen over hen, die het Beding van 1892 niet gehouden hebben.

We klagen wel over de massa van schenders van bovenbedoeld Generaal Beding.

Het Beding is geschonden allereerst door een synode van Sneek-Utrecht, die maar achter dr. H. H. Kuyper's onzichtbare leiding aanleef en de hoogleraren Greijdanus en Schilder, die zich aan het Beding hielden, en later anderen, die desgelijks deden, met modder gooide, of bedreigde, op een manier, waarvan de zendingmenschen, en de heer Probwinoto, volgden de leiding van dr. J. H. Bavinck (door de ministers der Republiek-Djokja minzaamst ontvangen), niet gedroomd hebben in Eindhoven.

Dat Beding is voorts geschonden door alle volgende schorers en uitbanners, die zich aanstelden, alsof zij die aan het Beding vasthielden, woordbrekers waren, en de woordbrekers, — dat waren zij zelf — accoordgetrouwen.

En dat Beding wordt dag en nacht door de duizenden geschonden, die zich „bezwaard" noemen, maar intusschen de bij Beding gemaakte afspraak (niet voor vast en bondig houden eventueel) in feite schenden. Ze vierden avondmaal met de schenders van het Grondwettig Beding, en vormen met hen weer nieuwe revolutionaire vergaderingen, op de basis van het feitelijk gegeven der Bedingsverbreking. Dat noemen ze deftig ius constitutum. Feit is feit, zeggen ze dan.

Welnu, over deze kwestie hebben de H.H. prof. Veenhof en ds J. v. Herksen (predikant bij de synodocratische kerk van Ermelo, en eedgenoot van het synodolid ds van Halsema) gecorrespondeerd in „open brieven". Het geheel is uitgegeven bij „Ons Kerkblad" (Kapelstraat 4, Apeldoorn), in den vorm eener goed uitgevoerde brochure: **Gesprek of Vrijmakings?** De correspondentie is zeer leerzaam en we bevelen de lectuur ervan hartelijk aan. K. S.

de bedoeling van het amersfoortsche congres.

Het Amersfoortsche Congres was niet een grap, geen probeerseltje, en dus ook geen verkenningsdienst. Het was een antwoord op uit benauwdheid geboren vragen.

We hebben in ons vorig nummer de conclusies opgenomen. Helaas troffen we ze niet in „Trouw" aan tot nu toe. Dat spijt ons. We meenen, uit wat „Trouw" over dat Congres schreef, dat het, in stee van officiële gegevens op te nemen, is afgegaan op inlichtingen van één of meer oor- en ooggetuigen. Temeer daarom is het o.i. jammer, dat niet de tekst der conclusies in „Trouw" een plaats gekregen heeft; dat daartoe den wensch te kennerf is gegeven, zal den oor- en ooggetuige niet ontgaan zijn.

We hadden gehoopt, dat „Trouw" de nabijheid van den leider der A.R. Partij zóó zou kennen en dan ook zóózeer zou ontzien, dat het blad niet den moed zou hebben, door het niet-opnemen der volledige conclusies den indruk te wekken, als zou bij voorbaat de leiding der A.R. Partij vrede kunnen hebben met een niet serieus nemen van dit Congres.

Want als we één ding hadden mogen verlangen, dan was het het tegendeel van dit laatste.

Ik weet niet precies, hoeveel menschen hebben tegengestemd „Trouw" zegt: ongeveer 40; één der tegenstemmers schrijft mij: ongeveer 30. Onder die (zeg maar) 40, schat ik, waren er minstens 20, die dadelijk alle banden met de A.R. Partij wilden zien doorgesneden. De anderen wilden, — ja wat wilden ze eigenlijk? Ik denk, dat zij die Partij niet voor 'n keus geplaatst wenschten te zien, als waarvoor het Congres hoopt, dat ze zich toch laat plaatsen („hopen" is hier iets anders dan: met stelligheid verwachten). Ik meen, dat althans „Trouw" het op prijs gesteld zou hebben, dat de leiding der Partij door de overgrote meerderheid nog ernstig genomen werd, en haar de volle gelegenheid bood, ons als dor hout in ons „drijven" schaakmat te zetten, of anders te behouden voor een toekomstige samenwerking, die haar prachtige naam zou verdienen onder bepaalde condities. Want wij weten het natuurlijk óók wel, dat geen enkele politieke partij ooit uit één kerkinstituut zal gerecruteerd zijn, alsmede, dat geen enkel kerkinstituut aan één politieke partij steun zal verliezen. Over de Chr. Geref. kerken spreek ik niet, over de Gereformeerde kerken evenmin. Want die zijn nog bezig zich te beraden — zie het Congres. Ik denk aan de synodocraten: daar zijn er onder, die A.R. stemmen, en anderen, die Staatkundig Gereformeerde stemmen, en anderen op de Partij v. d. Arbeid. En dan de rest. En nu hebben onze kerken getracht op dit Congres te redden wat zich nog redden liet (redden, en dus geen schijnvertoning).

Maar het schijnt, dat zelfs als men zich inspant om degenen, met wie men jaren lang heeft samen-geleefd, zoolang mogelijk als voor onze verantwoordelijkheid geplaatst, erkend te laten, men den wind van voren krijgt, indien men n.l. den beslissenden handel publiek wil doen geschieden.

Waarom toch? Heeft men nog niet gezien, hoe snel de achterwaartsche beweging verloopt — b.v. in „De

ontmoetingen in ELSEVIER.

We willen eerlijk bekennen, dat we graag Elsevier's Weekblad lezen. En we durven dat rustig neerschrijven. Als we ook het Kerknieuws van Scheps graag lezen, dan durfden we dat wel bekennen, maar we zouden het niet graag neerschrijven. Want dan zouden we ons herhaaldelijk tegenkomen onder de brieven van aanbeveling, die Scheps in een daarvoor bestemde rubriek van Kerknieuws voor Kerknieuws „organiseert". En dat zouden we voor ons vervelend vinden. Als we n.l. Kerknieuws graag lezen. En onszelf in Kerknieuws ontmoeten. Want we ontmoeten onszelf niet graag. Vroeger wel. Maar bij het ouder worden niet meer. Zoo'n ontmoeting doet ons altoos schrikken. En de vraag bij ons opkomen: „ben ik het nou, of ben ik het niet?" Daarom bewaren we voor ons zelf gaarne een streng incognito. En gaan we, als we onszelf tegenkomen, altijd linksaf. Of rechtsaf. Of we blijven, evenals Sjaalman, wanneer hij Havelaar ontmoette, voor een etalage staan. Maar dan zien we onszelf toch weer. En dan gaan we maar terug.

Maar nu het Elsevier betreft, durven we rustig neerschrijven, dat we Elsevier graag lezen. Want Elsevier heeft geen rubriek van aanbevelingen. Dat heeft Elsevier niet nodig. En wij zouden Elsevier ook niet zonder meer willen aanbevelen. Maar we lezen het graag. Omdat we onszelf in Elsevier nooit ontmoeten. Of liever: ondanks het feit, dat we ons in Elsevier nooit hebben ontmoet.

We lezen Elsevier graag.

Om de praatjes.

En om de plaatjes.

De menschen, die in dat weekblad schrijven, doen dat frisch van de lever. Je weet, wat je aan die menschen hebt. Je komt er precies achter, hoe Piet Bakker denkt over Curaçao, Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba. Over de Bovenwindsche en de Benedenwindsche eilanden. En hoe Jo Spier denkt over den hond van Mevrouw Bakker. En de heer Ingwersen over den Wederopbouw. En Werumeus Buning over het Carnaval in Den Bosch. En Praetvaer over rolschaatsende hanen en over de advertenties in zijn lijfbladen. En je komt jezelf niet tegen. Wat soms óók een daalder waard is.

Elsevier is een frisch blad.

Tenminste bijna altijd.

We denken er niet aan dat Elsevier kwalijk te nemen.

Dat het n.l. niet altijd frisch is.

Tenslotte heeft de zon haar vlekken, de Camera Obscura haar Hildebrand, waarom zou Elsevier niet

synodocratische Gereformeerde Kerken" — wanneer publieke en duidelijke en concrete probleemstelling wordt vermeden of direct door camouflage wordt onttrokken aan de algemeene aandacht? K. S.

REACTIE VAN „TROUW".

Het weekblad „Trouw" (9 April) schrijft: een hoofdartikel „Nieuwe Tweespalt", en bedoelt daarmee niets anders dan ons Congres uit de paasche week.

Het opschrift is tekenend voor de mentaliteit. Schrijver is O.; misschien „Okma"? Hoe het zij, waarom wordt hier gesproken van „nieuwe tweespalt"? Blijkbaar ziet het woord „nieuw" op den beweerden „aanval" der Barthianen:

Het pad van de anti-revolutionaire partijleiding gaat niet over rozen. Nauwelijks is de partij een beetje gekomen van de felle aanval der Barthianen, gericht tegen „christelijke" politiek en tegen „christelijke" partijen, of er steekt een storm op uit de tegenovergestelde hoek.

Maar het woord „tweespalt" is hier dan ook des te meer misplaatst. Er is immers geen sprake van, dat „de" Barthianen tweespalt hebben gebracht binnen de A.R.P. Want de meesten hunner hebben daar nooit toe behoord. Het is wél waar, dat voorgangers en ook de auteur van 'n officieel door de Partij uitgegeven jeugdhandleiding het Barthianisme indirect begunstigde. En het is ook waar, dat de A.R. Partij uit de kringen van de naaste kerkelijke vrienden harer leiders verraden wordt, b.v. door het toebehooren aan of het niet afwijzen durven van de P. v. d. A. Als O. zoekt naar factoren, die de partijleiding zorg baren, dan moet hij niet letten op „de" Barthianen, doch op sommige heeren van de V. U., op het Baarnsche zendingencentrum, op de onderwijsmannen, die de P. v. d. A. niet aandurven. En tegenover al die gevaren is nu van onze zijde meegeholpen, om de partijleiding de gelegenheid te geven, uit het kerkelijke cement, dat de Ridderbossen en de H. H. Kuyper's en de Nauta's al knoelende zijn kwijtgeraakt, en dat de jongere Diepenhorsten niet meer van nabij hebben gekend, alsnog het materiaal te halen, die het al lang aan den gang zijnde afbrokkelingsproces en de toenemende desertie kan helpen stuiten. Maar de situatie schijnt nog niet begrepen te zijn. Evenmin als dit het geval is in kerkelijk opzicht; lees maar:

zijn B. W.'s hebben, zijn Barkey Wolf en zijn dr. B. Wielenga, den leermeester van den eerstgenoemde? Hetgeen Barkey Wolf vaak gezegd en minstens één keer geschreven heeft. En we zullen in dit geval maar niet onderzoeken, of hier het „Honor in honorato" of het „Honor in honorato" geldt. Waarmee we bedoelen, dat we een sluier laten hangen over de vraag, of Barkey Wolf eere van dr. B. Wielenga's dankbare leerling te zijn zichzelf heeft aangenomen, dan wel den laatstgenoemde die eere heeft aangedaan.

Maar we zijn geschrokken, toen we in Elsevier achtereenvolgens den leerling en den leermeester tegenkwamen. Want we meenden op het eerste gezicht toch nog onszelf tegen te komen. Wat, als we nog 1943 schreven, ook het geval zou zijn geweest. En vervolgens schrokken we, toen we ontdekten, dat we het heusch niet meer waren. Hetgeen ons eenerzijds toch weer verblijdde.

En we hadden medelij met de lezers van Elsevier. Want als die afgaan op den Gereformeerden naam dezer beide scribenten, gelooven die vast en zeker nu ook een Gereformeerde boodschap te hebben gelezen. En dan zijn ze omtrent wat Gereformeerd is precies even secuur ingelicht als een Amerikaan, die meent, dat hij ons land kent, omdat hij in Milwaukee eens een „H o l l a n d B a n d" in onvervalschte Volendammer kleederdracht Amerikaansche Jazz-musiek heeft hooren spelen en een asphalt-girl uit Brooklyn in Marker-costuum een klompdans heeft zien uitvoeren.

Barkey Wolf en dr. B. Wielenga krijgen beiden kans om in Elsevier de boodschap van het Evangelie dóór te geven. Maar ze zijn beiden blijkbaar bang om te doen wat anderen wél doen in Elsevier: frisch van de lever te schrijven. Ze doen beiden denken aan dien tandarts, die voor hij de boormachine in werking gezet had, al vroeg: „het doet toch geen pijn?" en die al eer boorsel in den mond van zijn slachtoffer was al de vraag stelde: „wilt U soms spoeien?"

Barkey Wolf vertelt omstreeks Kerstmis, dat God zich niet opdringt. Dr. B. Wielenga schrijft in den „Lijdenstijd" een fantasie over een roos, door een tuinierenden monnik hem in den hof van Gethsemané ter hand gesteld. Op „Paschen" schrijft hij een pastorale over het Paascheest, waarvan narcissen, merels, klokken en koren de symbolen ten toon stellen, waarvan de „natuurmensch" (wat is dat naar Romeinen 1 en 2?) de betekenis al voorvoeld heeft blijkens het Paasche! En hij besluit zijn aesthetisch aandoende betrachtigen met een lied van Boutens. Zoo wordt het Evangelie verduisterd.

En dat verduisterde Evangelie is in Elsevier het slechtste wat het blad geeft.

Dan lees ik liever over het Circus Strassburger.

En kijk naar de plaatjes van Jo Spier.

Daar weet ik tenminste of het vleesch of visch is.

D. E. C.

Het politieke Paas-congres van de Gereformeerden, die zich onder leiding van prof. Schilder hebben vrijgemaakt van de Gereformeerde Kerken, is geëindigd met een aantal resoluties, die hierop neerkomen, dat de A.R.-partij niet christelijk genoeg is.

Wat zijn dat nu voor misereabele zinnetjes? Primo: we hebben ons niet vrijgemaakt van eenige kerk, maar de kerken hebben het passief over haar hoofd laten gaan (en met die passieven moet nu de A.R.P. het grootendeels nog verder klaarspelen), dat wij door 'n stel reeds wettelijk onbevoegden eruit geworpen zijn. En secundo: wat is dat voor nonsens: niet christelijk genoeg? Laat zulke hautaine zinnetjes liever in „De Kleine Krant" komen. Wij rekenen niet met „zóóveel procent" christelijkheid. We vragen wél naar grondslagen, en naar effectieve en reële bewaring van den grondslag.

Verder:

Haar beginselprogramma berust goeddeels op keiterijen (Gemene Gratieleer, leer van de pluriformiteit der Kerk, enz.).

Weer die dandy-achtige alordigheid. Er staat in de niet eens gelezen conclusies wat anders. De aan borreltafel-reportage herinnerende berichtgeving wordt vervolgd:

Ook haar practijk deugt niet. Zo heeft de heer Schouten geweigerd, om de kerkelijke tuchtprocedures, waardoor prof. Schilder en de zijnen buiten de Geref. Kerken geraakten, tot onderwerp van bespreking te maken in partijverband.

Dat staat er óók niet. Begrijpt nu niemand hier, dat het juist die dorre hoogmoed is, die de kleine luyden van Kuyper van destijds onherroepelijk van zulke schrijvers heeft vervreemd? — Voorts:

Reeds werden er hier en daar plaatselijke kieverenigingen gereformeerd; indien de partijleiding het congres niet op korte termijn tevreden stelt, zal men in deze richting verder gaan. Dat loopt dus mogelijk op scheuring uit.

Niet zonder humor is het felt, dat dit congres werd gepresideerd door de heer A. Zijlstra, die vele jaren lid was van de A.R. Kamerfractie, doch na de bevrijding niet werd herkozen. Van enig bezwaar tegen het A.R. program heeft hij nimmer doen weten. Blijkbaar heeft hij pas na zijn aftreden moeten ontdekken, een adder aan zijn boezem te hebben gekoesterd. Naar te hopen